

UTKAST - Regional samverkansprocess

Omprövning för moderna miljövillkor

2020-05-18

Havs
och Vatten
myndigheten

Bakgrund

- » I propositionen till den nya lagstiftningen framgår bland annat att ”*Verksamheter i ett och samma vattendrag eller avrinningsområde kan ha ett sådant miljömässigt samband att de bör prövas på ett samordnat sätt med hänsyn till att de begränsningar och andra försiktighetsmått som behöver tas in i miljövillkoren kan vara beroende av varandra.*”
- » Verksamhetsutövarna ansvarar för att lämna in ansökan till domstol. Det finns inget krav på att ansökan om omprövning ska innehålla en miljökonsekvensbeskrivning (med formellt samråd).
- » Därför föreslog Energimyndigheten, Havs- och vattenmyndigheten och Svenska kraftnät i förslaget till den nationella planen att en regional samverkansprocess skulle genomföras innan de individuella ansökningarna lämnas in till domstol.
- » Vi föreslog att länsstyrelserna skulle ansvara för att de regionala samverkansprocesserna genomförs.

Bakgrund

- » Länsstyrelserna har god kunskap om vattenmiljövärden och andra allmänna intressen knutna till vattenmiljön.
- » Länsstyrelserna är part i tillståndsärenden och tillsynsmyndighet.
- » Länsstyrelserna kan samverka.
- » Länsstyrelserna har kunskap om vilka verksamheter som ingår i NAP samt tidpunkten för när VU ska lämna in ansökan.
- » Det finns inga hinder (i lagstiftningen) för Länsstyrelserna att ha dialog/samverka med VU innan hen lämnar in ansökan (eller att VU har dialog/samverka med myndigheter).
- » Nytt arbetssätt, men Havs- och vattenmyndigheten bedömer att det borde vara bättre/effektivare att samverka kring miljöanpassningar innan frågorna slutligen prövas av domstolen.

Inte en samrådsprocess

- » Det finns inget krav på att en ansökan om omprövning ska innehålla en MKB enligt 6 kap MB.
- » Den regionala samverkansprocessen är alltså inte en samrådsprocess.
- » Huvudfokus för samverkansprocesserna är att hitta de lösningar som kan leda till största möjliga nytta för vattenmiljön samtidigt som en nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel bibehålls.
- » Det betyder att andra frågeställningar gällande ett vattenkraftverk eller en regleringsdamm får hanteras vid sidan om den regionala samverkansprocessen.
- » Frågor som rör enskilda intressen ska hänvisas till VU, länsstyrelsen ska inte ta det ansvaret.

Inte vattenmyndigheternas arbete

- » Den regionala samverkansprocessen ersätter inte vattenmyndigheternas arbete med exempelvis kartläggning, påverkansanalys, statusklassificering, samt beslut om miljökvalitetsnormer, förvaltningsplaner och åtgärdsprogram.
- » Den regionala samverkansprocessen kan bidra med nytt eller utvecklat underlag som vattenmyndigheterna kan ha nytta av i sitt arbete.
- » I Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter HVMFS 2017:20 (kartläggning och analys) samt 2019:25 (statusklassning och miljökvalitetsnormer) framgår att den nationella planen är vägledande och ska främja att relevanta delar av vattenmyndighetens arbete bedrivs med den prioriteringsordning som behövs för att genomföra planen.
- » Det går inte att förhindra att VU tycker att det finns felaktigheter i statusklassning och miljökvalitetsnormer. En utmaning att samverkansprocessen inte fastnar i dessa diskussioner.

Utgångspunkter för omprövningarna

- » Omprövningarna handlar om att uppdatera och besluta de nya villkor och andra bestämmelser (det vill säga som kan påverka verksamhetens omfattning) som behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.
- » Utgångspunkten vid omprövningen är att verksamheten ska kunna få fortsätta att bedrivas, men med moderna miljövillkor.
- » Under vissa förutsättningar finns det möjlighet för domstolen att besluta om att tillståndet ska återkallas, exempelvis om verksamhetsutövaren själv medger att verksamheten ska avvecklas.
- » Inte lämpligt att gå in i samverkansprocesserna och argumentera för att vattenkraftverken ska "rivas ut". Det kommer inte att främja samverkansprocessen.

Verksamheter utanför NAP

- » Den regionala samverkansprocessens huvudfokus är de verksamheter som omfattas av den nationella planen.
- » Om det finns verksamheter som inte omfattas av planen men som samtidigt har stor betydelse för att förbättra förhållandena i vattenmiljön får länsstyrelserna hantera dessa verksamheter via bland annat rådgivning, restaurering/bidrag, tillsyn, omprövning respektive återkallande.
- » I det arbetet kan resultatet från den regionala samverkansprocessen vara ett stöd.

Syftet med regional samverkansprocess

- » Bidra till en ökad samsyn mellan myndigheter och verksamhetsutövare om vilka miljöanpassningar som behöver vidtas och dess påverkan på produktionen av vattenkraftsel samt reglerförmågan.
- » Bedöma de miljö- och reglermässiga sambanden och hur olika miljöanpassningar påverkar varandra samt produktionen av vattenkraftsel samt reglerförmågan inom avrinningsområdet.
- » Bedöma behovet av och bidra med underlag till översyn av bevarandeplaner för eventuella Natura 2000-områden.
- » Vid behov bidra med underlag till vattenmyndigheterna för översyn av statusklassificeringar samt gällande miljökvalitetsnormer.
- » Ta fram ett samlat underlag som kan vara ett av underlagen inför de enskilda prövningarna och därmed underlätta framtagandet av ansökningar för verksamhetsutövarna.
- » Underlätta prövningarna i mark- och miljödomstolen genom att myndigheter och verksamhetsutövare har haft möjlighet att, innan ansökan lämnas in, diskutera/värdera olika målkonflikter .
- » Möjliggöra uppföljning av genomförandet av den nationella planen och visa på eventuella behov av ändringar i planen.

Huvudansvarig - länsstyrelsen

- » Ansvarar för samverkansprocessens framdrift genom bland annat ta fram en tidplan för processen, kalla till, genomföra och dokumentera möten,
- » Samverka internt inom länsstyrelsen (mellan olika sakområden) samt mellan olika länsstyrelser,
- » Samverka med vattenmyndigheterna
- » Bidra med redan befintligt underlag hos länsstyrelsen om olika naturvärden som kan bli berörda i samband med omprövningarna och identifiera var det finns kunskapsluckor,
- » Bidra med en beskrivning av vilka miljöanpassningar som behövs inom avrinningsområdet i stort, för att inte äventyra uppnåendet av miljökvalitetsnormerna och uppnå största möjliga vattenmiljönytta.
- » Dokumentera och redovisa det som framkommit i den regionala samverkansprocessen

Verksamhetsutövare

- » Berörda verksamhetsutövare bidrar med specifik kunskap om deras anläggningar, exempelvis vilka tillstånd och villkor som finns för driften av vattenkraftverken eller regleringen av dammanläggningar samt praktiska förutsättningar för driften av vattenkraftverken eller regleringen av dammanläggningar.
- » Berörda verksamhetsutövare förutsätts även bidra med underlag från egna undersökningar/egenkontroll, genomföra analyser/undersökningar gällande sin verksamhet, ge förslag på miljöanpassningar och konsekvenser för den egna verksamheten.
- » Vattenkraftens miljöfond, som kommer att finansiera delar av verksamhetsutövarnas kostnader för omprövningarna, kan också delta i samverkansprocessen för att föra in verksamhetsutövarnas perspektiv.
- » Eftersom det inte finns någon bestämmelse i miljöbalken eller tillhörande förordningar om att omprövningarna ska föregås av en samverkansprocess kan en verksamhetsutövare inte tvingas till att delta.

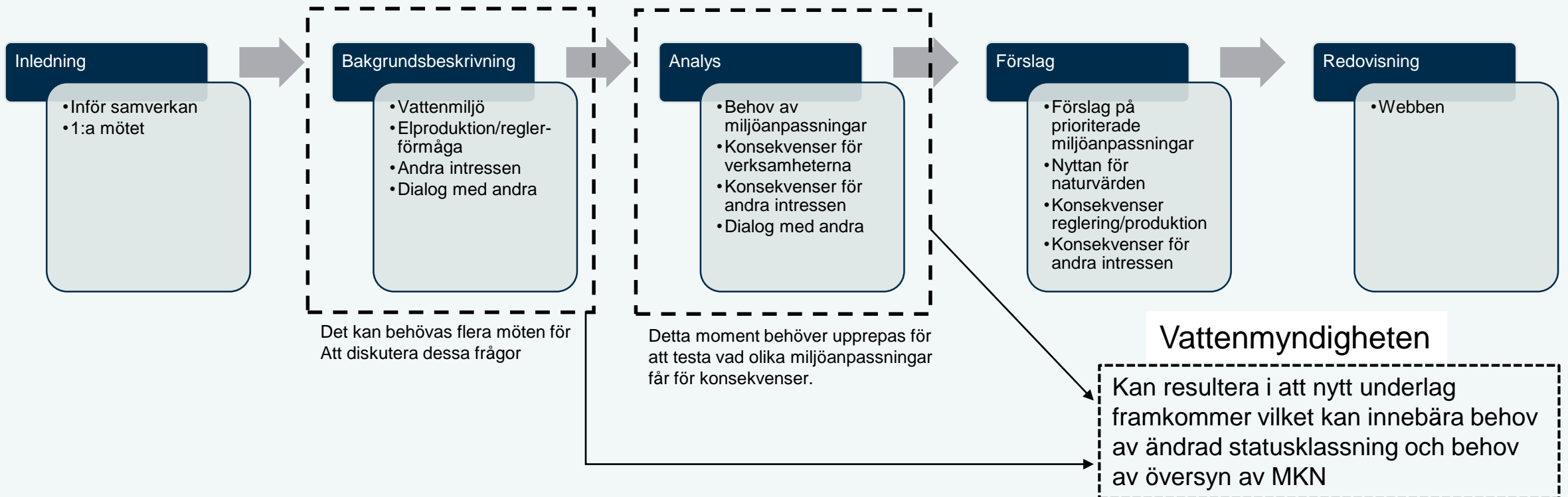
Övriga deltagare

- » Berörda kommuner bör bjudas in till samverkansprocessen.
- » Vid behov kan andra myndigheter (exempelvis Svenska Kraftnät, Sametinget) och intresseorganisationer bjudas in till vissa delar av den regionala samverkan.
- » Havs- och vattenmyndigheten menar att det inte ska vara nödvändigt att bjuda in alla berörda centrala myndigheter i alla samverkansprocesser. Det är upp till länsstyrelserna att bedöma vilka som kan behöva delta och på vilket sätt.
- » Exempel på intresseorganisationer är fiskevårdsområde, hembygdsförening, Naturskyddsföreningen, Sportfiskarna, vattenkraftföreningar, Världsnaturfonden och Älvräddarna.

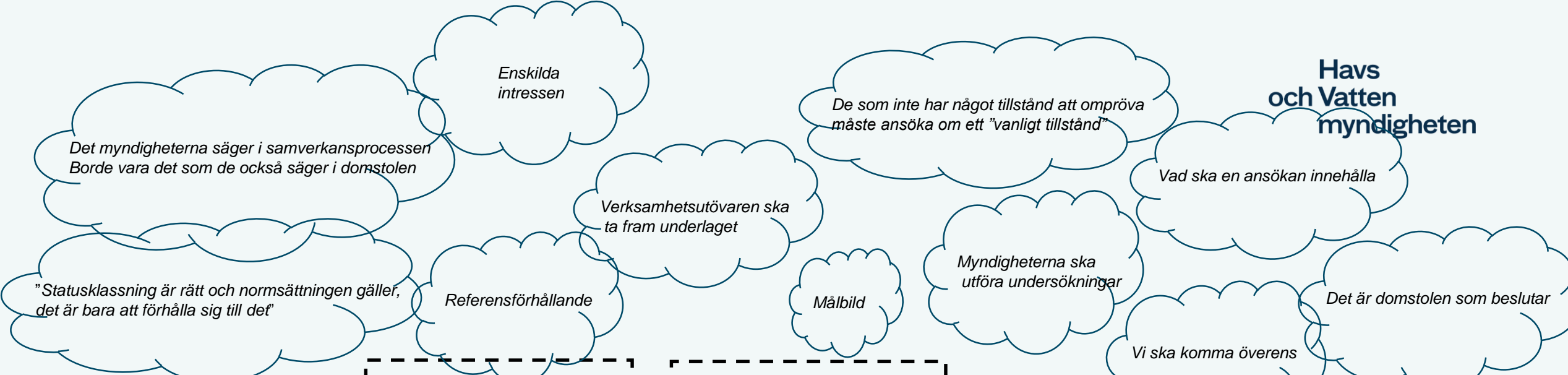
Att tillsammans arbeta för en bättre vattenmiljö skapar ett större engagemang och den gemensamma kunskapen leder till bättre resultat.

- » Havs- och vattenmyndigheten har för avsikt att återkomma med tips kring samverkan.
- » Några av tipsen är följande
 - Samverkan tar tid
 - Transparenta processer är A och O
 - God kommunikation och dialogbaserat arbetssätt
 - Olika kunskapsnivåer
 - Samverkansprocesser är sköra
 - Avsätt tid för att planera mötena!
 - Olika personligheter är en tillgång
 - Gott ledarskap
 - Samverkan är inte alltid så enkel.

Samverkansprocessen

Havs och Vatten myndigheten

Inledning

- Inför samverkan
- 1:a mötet

Bakgrundsbeskrivning

- Vattenmiljö
- Elproduktion/reglerförmåga
- Andra intressen
- Dialog med andra

Analys

- Behov av miljöanpassningar
- Konsekvenser för verksamheterna
- Konsekvenser för andra intressen
- Dialog med andra

Förslag

- Förslag på prioriterade miljöanpassningar
- Nyttan för naturvärden
- Konsekvenser reglering/produktion
- Konsekvenser för andra intressen

Redovisning

- Webben

"Statusklassning är fel/har brister och normerna är felaktiga, de måste göras om",

Andra allmänna intressen

Det kan behövas flera möten för att diskutera dessa frågor

Detta moment behöver upprepas för att testa vad olika miljöanpassningar får för konsekvenser.

Vattenmyndigheten

Kan resultera i att nytt underlag framkommer vilket kan innebära behov av ändrad statusklassning och behov av översyn av MKN

Havs och Vatten myndigheten

